

ลักษณะร่วมของเหตุการณ์ในเรื่องแก้วหน้าม้ากับเจิ้งฮองเฮา¹

The Shared Characteristics of Situations in

“Kaew Na Ma” and “Jeng Hong Hao”

พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์¹

Patcharin Anunsiriwat

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทานไทยเรื่องแก้วหน้าม้ากับวรรณกรรมจีนแปลงเรื่องเจิ้งฮองเฮา เพื่อที่สะท้อนให้เห็นว่า ผู้แต่งนวนิยายจีนแปลงเรื่องเจิ้งฮองเฮาได้รับอิทธิพลการแต่งวรรณกรรมจากนิทานไทยเรื่องแก้วหน้าม้า ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าเมื่อเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่พ้องกันมี 6 ประการคือ 1) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายหญิงพบกันครั้งแรก 2) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงพบอาจารย์และได้วิชาการต่อสู้รวมทั้งของวิเศษจากอาจารย์ 3) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงถูกจับขังคุก 4) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายปฏิเสธว่าโอรสองค์แรกของตัวละครเอกหญิงไม่ใช่สายโลหิตของตน 5) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงให้กำเนิดโอรสหรือธิดา ในระหว่างทำสงคราม 6) เหตุการณ์ที่โอรสหรือธิดาต้องพลัดพรากจากตัวละครเอกชายหญิง จึงอนุมานได้ว่า ผู้แต่งนวนิยายจีนแปลงเรื่องเจิ้งฮองเฮาน่าจะได้รับอิทธิพลจากเนื้อหาของวรรณกรรมนิทานไทยเรื่องแก้วหน้าม้า

คำสำคัญ : แก้วหน้าม้า เจิ้งฮองเฮา ลักษณะร่วมของเหตุการณ์

Abstract

This research study aims to compare the situations in the Thai tale “Kaew Na Ma” to those in the Chinese annals imitation novel “Jeng Hong Hao” to reflect that the author of the Chinese annals imitation novel “Jeng Hong Hao” could have been influenced by the contents of the Thai tale “Kaew Na Ma”. The analysis reveals 6 comparable situations: 1) The situation in which the male and female protagonists first meet each other; 2) The situation in which the female protagonist meets a guru and receives fighting skills and magic items from the guru; 3) The situation in which the female protagonist is imprisoned; 4) The situation in which the male protagonist refuses to accept the female protagonist's first son as his own; 5) The situation in which the female protagonist gives birth to a son or a daughter during a battle; and 6) The situation in which the son or the daughter is separated from the male and female protagonists. It could, therefore, be assumed that the author of the Chinese annals imitation novel “Jeng Hong Hao” could have been influenced by the Thai tale “Kaew Na Ma”.

Keywords : Kaew Na Ma, Jeng Hong Hao, The Shared Characteristics of Situations

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ แก้วหน้าม้ากับเจิ้งฮองเฮา : เปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลวรรณคดีที่มีต่อกัน ”

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิภา ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

บทนำ

ไทยกับจีนมีความสัมพันธ์กันด้านการค้ามาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ส่วนความสัมพันธ์ด้านวรรณกรรมนั้นเริ่มมีในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แปลเรื่องสามก๊ก โดยสมเด็จพระเจ้าหลานเธอกรมพระราชวังหลังเป็นผู้อำนวยการแปลเรื่อง ไซ่ฮั่น ต่อมารัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดฯ ให้แปลเรื่องเลียดก๊กและห้องสิน ในรัชสมัยของพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีขุนนางชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้ให้แปลคือสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ขณะนั้นดำรงตำแหน่งสมุหพระกลาโหมเป็นผู้อำนวยการแปลเรื่อง ไซ่จิ้น ตังจิ้น ซุยถัง หงอโต้ว โหงวไ้วเพงหน้า โหงวไ้วเพงไซ บ้วนฮ่วยเหลา ซ้องกั๋ง ซวยจกั ม่งเจียว ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระโสมณอักษรกิจ(เล็ก สมิตศิริ)เป็นผู้ให้แปลเรื่องไซ่ฮั่ว สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นผู้ให้แปลเรื่องได้อั้งเผ่า เซียวอั้งเผ่า ชียนกัย ชิตงชัน ม่งมวดเซงฉื่อ เจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดีเป็นผู้ให้แปลเรื่องไคเก็ก หลวงดำรงธรรมสารเป็นผู้ให้แปลเรื่องเปาเล่งถูกงอัน เป็นต้น เมื่อวรรณกรรมแปลพงศาวดารจีนติดตลาด ผู้แปลแปลเรื่องจีนไม่ทันจึงมีคนไทยเชื้อสายจีนริเริ่มแต่งวรรณกรรมจีนในลักษณะการเลียนแบบวรรณกรรมแปลพงศาวดารจีน เพื่อตีพิมพ์จำหน่าย เช่น เรื่องจอหยูเหมิง เจิงฮองเฮา ชันบ้อเหมา จอมภพมฤตยู จอมพิชิตพ่ายและจอมศึกมหากาฬ เป็นต้น ในบรรดาวรรณกรรมจีนแปลเหล่านี้เรื่องเจิงฮองเฮาเป็นที่นิยมในหมู่ผู้อ่านอย่างแพร่หลายในสมัยรัชกาลที่ 7 ในช่วงปีพ.ศ. 2475 จนกระทั่งผู้แต่งต้องแต่งเรื่องชันบ้อเหมาต่ออีกหนึ่งเรื่องซึ่งตัวละครเอกของเรื่องนี้ก็เป็นพระราชธิดาของเจิงฮองเฮา อย่างไรก็ตามเจิงฮองเฮาแม้จะเป็นวรรณกรรมจีนแปลที่ได้รัับอิทธิพลบางประการจากวรรณกรรมแปลพงศาวดารจีนเรื่องเลียดก๊กห้องสิน ไซ่ฮั่ว แต่เนื้อหาของเจิงฮองเฮาก็ยังมีบางเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับวรรณกรรมจักร ๆ วงศ์ ๆ ของไทย จึงทำให้ถูกกับจริตผู้อ่านชาวไทย ซึ่งผู้วิจัยพบว่าเรื่องเจิงฮองเฮามีลักษณะของเหตุการณ์ในเนื้อหามีความคล้ายคลึงกันกับเหตุการณ์ในนิทานไทยเรื่องแก้วหน้าม้า

แก้วหน้าม้าเป็นนิทานพื้นบ้านของไทยแต่โบราณไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งคนแรกที่ชัดเจน ครั้นถึงรัชสมัยของรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์กรมหลวงวงศาณรงค์ที่ 3 ทรงนำเนื้อเรื่องมาแต่งเป็นบทละครนอก โดยเนื้อเรื่องเริ่มตั้งแต่การกล่าวถึงกรุงมณฑลที่โอรสพินทอง(ฉบับร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุม ใช้ชื่อว่า ปิ่นทอง) ทรงจำใจอภิเษกกับสาวชาวบ้านคือแก้วที่มีหน้าตาที่เป็นหญิงสาวหน้าอัปลักษณ์ เพราะพระองค์ทรงต้องการว่าวของพระองค์ที่นางแก้วหน้าม้าเก็บไว้คืนจึงทรงกลังสัญญากับแก้วหน้าม้าว่าจะรับเธอเป็นมเหสี หลังจากนั้นพระองค์ทรงไม่ทำตามสัญญา ด้วยรังเกียจรูปร่างหน้าตาแก้วหน้าม้าว่าอัปลักษณ์นางมณฑา(ฉบับร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุม ใช้ชื่อนันทา) พระราชมารดาตรัสว่าพระพินทองถ้าไม่ทรงทำตามสัญญาจะถูกตีดินนินทาที่ไม่รักษาคำพูดฝ่ายท้าวมงคล(ฉบับร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุม ใช้ชื่อว่า ท้าวภูวดล) พระราชบิดาของพระพินทองทรงวางแผนช่วยพระโอรส โดยทรงตั้งชื่อแม่ให้แก้วหน้าม้าไปชะลอเขาพระสุเมรุมาไว้ในบริเวณพระราชวังได้สำเร็จจึงจะทรงอภิเษกแก้วหน้าม้าเป็นมเหสีของพระพินทอง เพราะทรงคิดว่าแก้วหน้าม้าต้องทำไม่ได้ แต่เหตุการณ์พลิกผันกลับเป็นว่าแก้วหน้าม้าทำสำเร็จ ด้วยมีฤๅษีที่รับแก้วหน้าม้าเป็นศิษย์ช่วยเหลือนาง พระพินทองจึงต้องอภิเษกแก้วหน้าม้าเป็นมเหสีเอกหลังจากอภิเษกพระพินทองไม่ทรงยินยอมให้แก้วหน้าม้าใกล้ชิด ทั้งเสด็จหนีออกจากเมืองมณฑลไปอภิเษกกับนางทศมาลี พระราชธิดาของเจ้าเมืองโรมวิถิ โดยความเห็นชอบของท้าวมงคล ต่อมาแก้วหน้าม้าได้ติดตามพระพินทองไปอาศัยอยู่ที่ซานเมืองโรมวิถิ เธอถอดรูปเป็นสาวสวย เมื่อพระพินทองพบก็หลงรักมีสัมพันธ์กันจนกระทั่ง

ตั้งครุฑ พระพิณทองทรงประทานแหวนและกุษา(ฉบับร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุม ให้แหวนเพียงอย่างเดียว) ว่าเป็นหลักฐาน เมื่อนางแก้วหน้าม้าคลอบุตรชายได้นำไปฝากพระฤๅษีไว้เพราะนางแก้วหน้าม้าต้องแปลงกายเป็นชายไปช่วยพระพิณทองให้รอดพ้นจากการถูกยักษ์จับกินขณะเดินทางกลับเมืองมิลิลา เมื่อเธอรับชนะยักษ์ฆ่ายักษ์ตนนั้นแล้ว แก้วหน้าม้าพาธิดายักษ์สองตนกลับเมืองมิลิลาไปด้วย เมื่อกลับถึงเมืองมิลิลา พระพิณทองเห็นโอรสของตนที่เกิดจากนางแก้วหน้าม้าไม่ทรงเชื่อว่าเป็นลูกของแก้วหน้าม้า(ฉบับร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุม พระพิณทองไม่ทรงเชื่อว่าเป็นโอรสของพระองค์) ภายหลังเห็นแหวนและกุษาจึงยอมรับ ต่อมา แก้วหน้าม้ายินยอมถอดรูปหน้าม้าออก พระพิณทองทอดพระเนตรพบว่าแก้วหน้าม้ากลายเป็นหญิงสาว ที่งดงามก็ยินยอมรับนางเป็นมเหสีเอกอย่างเต็มพระทัย ฝ่ายนางทัตมาลิตีติดตามมาหาพระพิณทองยังเมืองมิลิลาพบกับแก้วหน้าม้าจึงเกิดเรื่องหึงหวงและทะเลาะวิวาทกัน เนื้อเรื่องที่เป็นบทกรองละครนอกของกรมศิลปากรที่มีอยู่ในหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิเป็นผู้นำมานิพนธ์นั้นจบแค่ตอนนี้ ซึ่งนางเรวดี วิจิตรโกลิตและนายบุญเตือน ศรีวรพจน์ช่วยกันตรวจสอบชำระจึงได้เนื้อหาเพียงแค่นี้ (กรมศิลปากร, 2544) คงเป็นเพราะผู้ประพันธ์ต้องการเขียนขึ้นเพื่อให้เล่นละครนอกเท่านั้น จึงไม่ได้นิพนธ์เรื่องราวให้ยาวจนจบสมบูรณ์ ส่วนแก้วหน้าม้าฉบับที่เรียบเรียงเป็นนิทานความเรียงร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุมนั้นดำเนินตั้งแต่ต้นจนจบ เนื้อหาครบสมบูรณ์มากกว่าฉบับแก้วหน้าม้าที่เป็นบทละครนอก ทั้งฉบับความเรียงร้อยแก้วก็มีเหตุการณ์ในเรื่องคล้ายคลึงกับเจียงของเฮามากกว่าจึงน่าจะสันนิษฐานได้ว่าผู้แต่งเจียงของเฮาน่าจะได้รับอิทธิพลจากฉบับนี้ อีกทั้งเป็นความเรียงนิทานที่มีลักษณะ การแต่งเล่าเรื่องเป็นร้อยแก้วเช่นกันกับเจียงของเฮา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกแก้วหน้าม้าฉบับที่วิเชียร เกษประทุมเรียบเรียงเป็นข้อมูลหลักที่จะนำมาเปรียบเทียบกับเจียงของเฮาและใช้ข้อมูลของแก้วหน้าม้าฉบับบทละครนอกเป็นส่วนเสริม

จุดมุ่งหมายของงานวิจัย

เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทานไทยเล่าเรื่องแก้วหน้าม้ากับวรรณกรรมจีนแปลงเรื่องเจียงของเฮาเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมกันของเหตุการณ์ในวรรณกรรมทั้งสองเรื่องว่า มีหลายเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างคล้ายคลึงกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. เล่าเรื่องแก้วหน้าม้าเรียบเรียงโดยวิเชียร เกษประทุม
2. บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าของกรมศิลปากรบทพระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ
3. วรรณกรรมจีนแปลงเรื่องเจียงของเฮาแต่งโดยผู้ใช้นามปากกา ป.ร.

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของตรีศิลป์ บุญขจร (2553, หน้า 51-55) ซึ่งอธิบายไว้หนังสือ “ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเปรียบเทียบ วรรณคดีเปรียบเทียบ : กระบวนทัศน์และวิธีการ” เกี่ยวกับอิทธิพลของวรรณกรรมต่างเชื้อชาติที่มีต่อกัน โดยสรุปความได้ว่านักวรรณคดีชาวสเปนจัดรูปแบบของระเบียบวิธีศึกษาวรรณคดีข้ามชาติข้ามภาษาไว้ 3 รูปแบบ ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือรูปแบบที่เรียกว่า ความสัมพันธ์กันในแง่ที่มาและอิทธิพล เพราะมีแหล่งกำเนิดมาจากวัฒนธรรมเดียวกัน หรือเป็นเพราะวรรณคดีเรื่องหนึ่งได้รับอิทธิพลจากวรรณคดี

เรื่องอื่น หรือนักเขียนคนอื่นซึ่งต่างวัฒนธรรมหรือต่างชาติ ดังนั้นบทความวิจัยฉบับนี้จึงยึดกรอบแนวคิดที่ว่า วรรณคดีเรื่องหนึ่งได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งต่างวัฒนธรรมกันแต่ก็สามารถมีอิทธิพลต่อกันได้

นิยามศัพท์เฉพาะ นิยายจีนแปลง หมายถึง นวนิยายจีนที่แต่งโดยนักเขียนไทย โดยมีการเลียนแบบหรือดัดแปลงเนื้อหาบางประการจากวรรณกรรมแปลพงศาวดารจีน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลเนื้อหาเรื่องแก้วหน้าม้าจากนิทานไทยเป็นความเรียงร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุมเป็นหลักในการเปรียบเทียบลักษณะร่วมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องเจิ้งฮองเฮา และใช้บทละครนอกของกรมหลวงวราเนตรนรินทรฤทธิ์เป็นข้อมูลเสริม ดังนั้นถ้าชื่อตัวละครในวรรณกรรมเรื่องแก้วหน้าม้าทั้งสองเรื่องต่างกัน ผู้วิจัยจะใช้ชื่อตามตัวละครที่ปรากฏในการเล่าเรื่องแก้วหน้าม้าที่เรียบเรียงโดยวิเชียร เกษประทุม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากเนื้อหาบทนิทานไทยเล่าเรื่องแก้วหน้าม้าและบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า
2. ศึกษาข้อมูลจากเนื้อหาวรรณกรรมจีนแปลงเรื่องเจิ้งฮองเฮา
3. ศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับวรรณคดีเปรียบเทียบ
4. เปรียบเทียบความเหมือนหรือต่างระหว่างเหตุการณ์ ที่ปรากฏในเรื่องนิทานไทยเรื่องแก้วหน้าม้ากับวรรณกรรมจีนแปลง เรื่องเจิ้งฮองเฮา เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าวรรณคดีเรื่องหนึ่งได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่องอื่น

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่ปรากฏในเนื้อหาบทนิทานไทยเรื่องแก้วหน้าม้ากับเหตุการณ์ที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนแปลงเรื่องเจิ้งฮองเฮา ได้พบว่ามีลักษณะร่วมของเหตุการณ์ที่ปรากฏพ้องกันในวรรณกรรมทั้งสองเรื่องทั้งหมด 6 ประการคือ เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายหญิงพบกันครั้งแรก เหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงได้พบอาจารย์และได้วิชาการต่อสู้รวมทั้งของวิเศษจากอาจารย์ เหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงถูกจับขังคุก เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายปฏิเสธว่า โอรสองค์แรกของตัวละครเอกหญิงไม่ใช่สายโลหิตของตน เหตุการณ์ขณะที่ตัวละครเอกหญิงประสูติโอรสหรือธิดาระหว่างสงคราม เหตุการณ์ที่โอรสหรือธิดาต้องพลัดพรากจากตัวละครเอกชายหญิง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายหญิงพบกันครั้งแรก

เรื่องแก้วหน้าม้าและเจิ้งฮองเฮา มีเหตุการณ์บังเอิญที่ทำให้ตัวละครเอกชายและหญิงได้พบกัน ในครั้งแรก ส่งผลให้ตัวละครเอกชายจำเป็นต้องรับปากว่าจะแต่งตั้งตัวละครเอกหญิงเป็นมเหสีหรือฮองเฮา แม้จะรังเกียจรูปร่างหน้าตาที่อัปลักษณ์ของเธอก็ตาม ดังนี้

เรื่องแก้วหน้าม้า การพบกันครั้งแรกระหว่างแก้วหน้าม้ากับพระปิ่นทอง สืบเนื่องจากพระปิ่นทองบังเอิญทรงทำให้ว้าวหลุดลอยไปในอากาศ ว้าวนั้นลอยไปตกบริเวณที่แก้วหน้าม้าอาศัยอยู่เธอได้เก็บไว้เมื่อพระปิ่นทองทรงตามมาพบเพื่อขอว่าคืน เธอต้องร้องว่าต้องแต่งตั้งเธอเป็นมเหสีจึงจะคืนว้าวให้ พระปิ่นทอง

ทรงต้องการว่าควีนจึงจำเป็นต้องตอบตกลงทั้ง ๆ ไม่ทรงโปรดแก้วหน้าม้าด้วยเธอหน้าตาเหมือนม้า แก้วหน้าม้าขอลิงของที่จะเป็นหลักฐานการหมั้นหมาย พระปิ่นทองทรงประทานพระอัมรังค์ไว้เป็นของหมั้น เมื่อกลับถึงเมืองหลวงพระองค์ก็ทรงเพิกเฉยไม่ทำตามสัญญา แก้วหน้าม้าจึงต้องตามมาทวงสัญญา พระราชมารดานันทาเมื่อทรงทราบทรงสนับสนุนพระปิ่นทองให้ยินยอมอภิเษกกับแก้วหน้าม้าเป็นมเหสี โดยทรงให้เหตุผลว่า ผู้จะเป็นใหญ่ในภายหน้าตรัสแล้วคืนคำไม่ได้ ซึ่งเนื้อหาในบทละครนอกก็มีใจความคล้ายคลึงกันว่า

เมื่อนั้น
นั่งนึกตรึกไปในคดี
ลูกเราได้สัญญาว่ากับเขา
ฝ่ายเราเป็นชายจะอายุไย
ควรให้ไปรับมาเลี้ยงดู
ด้วยมันจงรักภักดี

โฉมนางมณฑามารศรี
เทวีทูลพลันทันใด
จะกลับคำข้าเล่าหาควรไม่
เขามีใจจงรักภักดี
ฉันหมูปริชาทาสี
ไม่ควรจะมีให้โกรธา
(กรมศิลปากร, 2544, หน้า 11-12)

ข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าพระราชมารตามณฑา(ฉบับวิเชียร เกษประทุมใช้ชื่อนันทา) ทรงดักเตือนพระปิ่นทองว่าต้องรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับแก้วหน้าม้า แต่พระปิ่นทองไม่ทรงเต็มพระทัยนัก ด้วยทรงรังเกียจความอัปมงคลของแก้วหน้าม้า เมื่อขัดพระทัยพระราชมารดาไม่ได้ พระองค์ก็ทรงตั้งข้อแม้ว่า แก้วหน้าม้าต้องยกเขาพระสุเมรุมาไว้ในบริเวณพระราชวังได้ก่อน แท้จริงแล้วเป็นวิธีการที่พระปิ่นทองทรงวางแผนกำจัดแก้วหน้าม้าทางอ้อม เพราะพระองค์ทรงคาดว่าแก้วหน้าม้าจะพบบัณฑิตราย อาจจะมึนเมาไปโน้มน้าว หรืออาจเกินความสามารถจนกระทั่งทำไม่สำเร็จ พระองค์ก็จะได้ทรงยกเลิกสัญญา

เรื่องเจ้บ่อเอี่ยม

พระเจ้าชีชวนฮ่องสูบินประหลาดว่า เทวดามามอบดอกไม้สีขาวมีกลิ่นหอมแต่ใบสีดำมีรสขม แก่พระองค์ อันเริงขุนชื้อทำนายว่า มีดาวคู่बारมีมาจุติเพื่อช่วยกำจัดศัตรูบ้านเมืองจึงแนะนำให้ พระเจ้าชีชวนฮ่องประพาสป่าแล้วจะพบสตรีคู่बारมีนางนี้ ขณะที่พระเจ้าชีชวนฮ่องทรงม้าล่าสัตว์ทอด พระเนตรเห็นกระต่ายเผือกตัวหนึ่งดูสวยงามกว่าตัวอื่น ๆ กระต่ายเผือกตกใจ กระโจนหนีไป พระองค์ทรงควบม้าตามไปทรงหวังจะจับกระต่ายตัวนั้นจนกระทั่งทรงหลงเข้าไปในอุทยานของเจ้บ่อเอี่ยม บังเอิญ เป็นเหตุการณ์ที่เจ้บ่อเอี่ยมกำลังจะโยนพวงไฉกิ้ว(พวงมาลัยดอกไม้ที่ทำด้วยผ้า)เพื่อเลือกคู่ เมื่อเธอเห็น พระเจ้าชีชวนฮ่องจึงได้โยนพวงไฉกิ้วไปคล้องพระศอพระเจ้าชีชวนฮ่อง พระเจ้าชีชวนฮ่องทอดพระเนตรเห็น เธอมีรูปร่างหน้าตาอัปมงคล ก็ไม่ทรงยินยอมรับเป็นคู่ครองของเจ้บ่อเอี่ยม แต่อันเริงขุนชื้อเกลี้ยกล่อม ให้พระองค์ทรงยอมรับปาก แต่ก็ทรงทำอย่างขอไปที พระองค์ได้ทรงมอบพระอัมรังค์เพชร กำไลหยก สายรัดเอว หวีหยกสลักเป็นตราประจำแผ่นดินให้เจ้บ่อเอี่ยมเพื่อเป็นหลักฐาน ส่วนเจ้บ่อเอี่ยมมอบปิ่นมุก แก่พระเจ้าชีชวนฮ่อง ครั้นเมื่อเสด็จกลับเมืองหลวงพระองค์ไม่ทรงทำตามสัญญา พระองค์ไม่ทรงส่งขุนนาง ไปรับเจ้บ่อเอี่ยมเข้าวัง เจ้บ่อเอี่ยมจึงต้องตามไปทวงสัญญาถึงเมืองหลวง พระเจ้าชีชวนฮ่องทรงจำเป็นต้องทำตามสัญญา แต่ก็ทรงวางแผนกำจัดเจ้บ่อเอี่ยม โดยทรงหลอกให้ไปพำนักอยู่ในตำหนักเขียวเอียงเก้ง ซึ่งเป็นบริเวณที่มีปีศาจซ่อนตัวอยู่เพื่อให้ปีศาจฆ่าเธอ แต่เหตุการณ์กลับกลายเป็นว่าปีศาจนั้นเป็นบริวาร

ของเขียนหญิงที่มารอเจ้บ้อเอี่ยม เมื่อรอดกลับมาได้โดยไม่ถูกปีศาจฆ่า พระเจ้าชีซอนต้องจึงทรงจำเป็นต้องแต่งตั้งเจ้บ้อเอี่ยมเป็นเป็นเจ้ของเฮา

จากข้อมูลเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายหญิงพบกันครั้งแรกของทั้งสองเรื่องข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบเทียบกันแล้วจะมีส่วนที่เหมือนกันคือ ตัวละครเอกชายเดินทางออกจากเมืองหลวงจนกระทั่งไปพบตัวละครเอกหญิง และมีเหตุการณ์ที่บีบบังคับโดยทางอ้อมให้จำเป็นต้องสัญญาว่าจะอภิเษกเธอเป็นมเหสีหรือของเฮา ต่อมาก็มียุทธการที่ตัวละครเอกหญิงตามไปทวงสัญญา แต่ถูกตัวละครเอกชายวางแผนการเพื่อกำจัดเธอแต่ทำไม่สำเร็จ

เหตุการณ์ที่ต่างกันคือ เรื่องเจ้ของเฮาสะท้อนวัฒนธรรมจีนประการหนึ่งเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองของสตรีรูปแบบหนึ่งในสมัยโบราณคือ การโยนพวงไฉก๊วไปให้บุรุษที่ตนปรารถนาจะแต่งงานด้วย เป็นพิธีเลือกคู่ของสตรีชั้นสูงหรือสตรีที่ครอบครัวมีฐานะร่ำรวย ลักษณะเช่นนี้จะพบได้ในวรรณกรรมแปลพงศาวดารจีน เช่น เรื่องได้อันมีตัวละครหญิงผู้หนึ่งมีบิดาเป็นเชื้อพระวงศ์ได้สร้างไฉหล่า(อาคารสูง)ให้บิดาคือ นางตงเอี้ยงกงจูขึ้นไปบนอาคารแล้วเสี่ยงทายโยนลูกสิ่วก๊ว(ลักษณะใกล้เคียงกับพวงไฉก๊ว)เพื่อหาคู่ครอง ตัวละครหญิงผู้นี้เสี่ยงลูกสิ่วก๊วเลือกได้ชายหนุ่มผู้หนึ่งชื่อลิวซูเป็นสามี ด้วยลิวซูสามารถรับลูกสิ่วก๊วที่ลอยลงมาได้ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งก็คือ สิ่งของที่เป็นของหมั้นในเรื่องเจ้ของเฮามีมากกว่าเรื่องแก้วหน้าม้า เพราะพระเจ้าชีซอนต้องได้ทรงมอบพระธำมรงค์เพชร กำไลหยก สายรัดเอว หยกสลักเป็นตราประจำแผ่นดิน ส่วนเรื่องแก้วหน้าม้าพระปิ่นทองทรงมอบเพียงพระธำมรงค์เท่านั้น ซึ่งอาจจะสืบเนื่องมาจากการมีขนบธรรมเนียมประเพณีการหมั้นหมายที่แตกต่างกันระหว่างไทยกับจีน

2. เหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงได้พบอาจารย์และได้วิชาการต่อสูรรวมทั้งของวิเศษเรื่องแก้วหน้าม้า

พระปิ่นทองกับท้าวภูวดลทรงวางแผนกำจัดแก้วหน้าม้า โดยให้แก้วหน้าม้าเดินทางไปยกภูเขาพระสุเมรุมาจากป่าเพื่อนำมาวางไว้ในเขตพระราชวัง ด้วยทรงคาดว่า แก้วหน้าม้าจะผจญภัยอันตรายจนกระทั่งตายกลางป่าหรือไม่สำเร็จ จะได้ถือโอกาสยกเลิกการอภิเษก ซึ่งเนื้อหาในบทละครนอกก็มีความคล้ายคลึงกันว่า

เมื่อนั้น
 พึงนางทาดานรำคาญครัน
 นั่งลงทรงนึกตรึกตรา
 พระจิ้งมีบัญชาว่าไป
 ซึ่งลูกสาวสมควรรักใคร่
 ตรองเห็นเป็นมาสามภักดิ์
 แม้นจะใคร่เป็นห้ามตามเกณฑ์
 โชติช่วงดังดวงจินดาดี
 มาได้จะให้ป็นนางห้าม
 แม้นมิได้โดยในสัญญา

ท้าวมงคลราชรังสรรค์
 จำต้องหย่อนผ่อนผันฤทัย
 จะพาดคิดคิดเสียให้ได้
 เหวยเฒ่าจิงไรทรงลักษณ
 อยากจะให้ปรากฏยศศักดิ์
 ก็คงจกรับไว้เป็นโรมี
 จงชะลอพระสุเมรุศรีศรี
 เป็นที่เฉลิมโลกา
 สมความมุ่งมาดปรารถนา
 จะเช่นฆ่าสิ้นวงศ์พงศ์พันธุ์
 (กรมศิลปากร, 2544, หน้า 12)

เวลาต่อมาปรากฏเหตุการณ์ที่พลิกความคาดหมายคือ แก้วหน้าม้าเดินทางไประหว่างป่าก็บังเอิญพบกับฤๅษีตนหนึ่ง ฤๅษีเฝ้าดูยอมรับแก้วหน้าม้าเป็นศิษย์สอนวิชาความรู้ให้กับเธอหลายประการ เช่น สอนเวทมนต์คาถาที่ทำให้ถอดหน้าม้าออกกลายเป็นหญิงสาวสวย สอนเวทมนต์ที่ทำให้สามารถแปลงร่างเป็นชาย สอนเวทมนต์ในการเสกอาวุธ สอนวิชาการต่อสู้ให้อาวุธคือมีดโต้วิเศษและมอบเรือเหาะให้ใช้เป็นพาหนะเดินทาง ดังความว่า

“ตาจะช่วยเจ้าไว้เอาบุญสักหน โดยตาจะถอดหน้าม้านี้ให้เจ้าเก็บซ่อนไว้ เผื่ออยากจะสวมขึ้นมาเมื่อไรก็นำกลับมาสวมใหม่... เท่านั้นยังไม่พอ ตาจะเสกหนังเสือให้เป็นรถยนต์ใช้ขี่เหาะไปไหนมาไหนไหนได้ ...ตาจะเสกไม้เท้านี้ให้เป็นมีดโต้กายสิทธิ์เพื่อเจ้าจะได้ใช้เป็นอาวุธประจำกายของเจ้า”

(วิเชียร เกษประทุม, 2551, หน้า 23-24)

ซึ่งเนื้อหาในบทละครนอกก็มีใจความคล้ายคลึงกันว่า

บัดนั้น
พั่งนางหน้าม้าพาที
ดูดูอาหาญชาญชัย
บุญกายไม่วายชีวา
ซึ่งธุระประสงค์จงใจ
เป็นหญิงวิ้งมานาเอ็นดู
ว่าพลางทางเดินออกมา
โหมอ่านพระเวทเรื่องชัย
พร้อมสายย่นดียวสาวเหาะ
ค้อนลิ่วพร้อมหมดลั่นกรดดี
บอกกับนางแก้วสัปดน
ทรงอำนวยอวยชัยให้พร

พระมหาดาบสฤๅษี
พระจึงมีสุนทรวาจา
คนเดียวนาได้ในป่า
จึงมาประสบพบกุ
เห็นพอจะช่วยได้บ้างอยู่
ปะปู้แล้วเห็นไม่เป็นไร
จากที่ศาลาอาศัย
บัดใจบังเกิดเป็นนาวิ
เหมาะเจาะแน่งน้อยเฉลิมศรี
สำหรับที่ชะลอพระสุเมรุธร
จงชกย่นด้อยเนินสิ่งขร
ชี้ทิศทางจรบัดใจ

(กรมศิลปากร, 2544, หน้า 15-16)

เรื่องเจ้ฮองเฮา

เมื่อพระเจ้าชิววงศ์ทรงวางแผนกำจัดเจ้บ่อเอี่ยมจึงทรงหลอกให้เธอไปพักที่ตำหนักเจียวเอี้ยงเก้งเพื่อจะได้ถูกปีศาจที่สิงอยู่ในตำหนักนี้ฆ่า แต่ปรากฏเหตุการณ์ที่พลิกความคาดหมายคือ เจ้บ่อเอี่ยมได้พบนางฟ้า 5 องค์และอาจารย์ ซึ่งเป็นเทพิตามารอบเธอเพื่อสอนเวทมนต์คาถาต่าง ๆ ทั้งสอนวิธีถอดรูปอัปลักษณ์ ทำให้เธอกลายเป็นหญิงสาวสวย ทั้งมอบของวิเศษและอาวุธวิเศษต่าง ๆ ไว้ใช้ในการต่อสู้ เช่น ทวน หมวก ผ้า เสื้อ รองเท้า กระบองไข่มุก เกาทัณฑ์ ป้ายทอง ถ้วย ดาบ ก้านหย่น และตำราพิชัยสงครามให้ดังความว่า

เทพิตาสีขาวก็สั่งให้เจ็กเซงเขียนโกวผู้เป็นน้องคนสุดท้องนำสุราทิพย์มาถวายเจ้ฮองเฮา
ห้าจอก เขียนท้อผลไม้วีเศษห้าผล แล้วนำของวิเศษมาประทานให้ เช่น หมวก ทวน เครื่องแต่งกาย

วิเศษหนึ่งสำหรับ ผ้าแพรวิเศษที่ใช้เป็นพานะลอยไปในอากาศได้ เสื้อแดง รองเท้าวิเศษ ใส่แล้วสามารถดำดินหรือเหาะเหินเดินอากาศได้ กระบี่วิเศษสำหรับปราบภูติผีปีศาจคู่หนึ่ง กระบองวิเศษ ไชมุกกายสิทธิ์สี่เม็ด หมวกเล่งซัวบ๊อใช้สวมใส่ในยามจะล่องหนหายตัว ต้ารับ พิชัยสงคราม เกาทัณฑ์วิเศษกับดอกเกาทัณฑ์ห้าดอกที่ใช้ยิงได้ชั่วชีวิต เพราะเมื่อใช้ยิงแล้ว ดอกเกาทัณฑ์ทั้งห้าจะกลับมาอีก...อาจารย์ลิซัวบ๊อก็ให้บทคาถาพร้อมด้วยคำแนะนำวิธีใช้ คาถาต่าง ๆ

(ป.ร., 2550, หน้า 219)

เจียงฮองเฮาก็ทรงปลดแพรหลินอันเป็นของวิเศษออกมายกขึ้นเหนือพระเศียรทรงรำลึกถึง พระคุณท่านอาจารย์ลิซัวแล้ววางแพรหลินลงบนพื้นพรหมปูพื้น แพรหลินก็พลันขยาย ออกอย่างกว้างใหญ่โดยปัจจุบัน ยังผลให้ผู้ที่มาประชุมเฝ้าอยู่ถึงแก่ตะลึงงันไปสิ้น เจียงฮองเฮา ก็เลยรับสั่งให้เจียงน้ำเงงเสด็จนำนางกำนัลทั้งยี่สิบสี่คนขึ้นไปยืนอยู่บนพื้นแพรหลินนั้น ครั้นเรียบร้อยแล้วจึงได้เสด็จไปประทับยืนอยู่ข้างเจียงน้ำเงง พลังสำรวมพระทัยว่าพระเวท ทัณฑ์แด่แพรหลินวิเศษก็ลอยละลือขึ้นไป

(ป.ร., 2550, หน้า 257)

จากข้อมูลข้างต้นเมื่อเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงได้พบอาจารย์และได้วิชาการ ต่อผู้รวมทั้งของวิเศษ จะมีส่วนที่เหมือนกันคือ ตัวละครเอกชายวางแผนกำจัดตัวละครเอกหญิง แต่เหตุการณ์ พลิกผันการณ์กลับกลายเป็นว่าทำให้ตัวละครเอกหญิงพบกับผู้วิเศษรับเธอเป็นศิษย์สอนวิชาการต่อสู้ และ สอนเวทมนต์คาถาที่ทำให้ถอดรูปได้ รวมทั้งมอบสิ่งของและอาวุธวิเศษและพานะวิเศษแก่ตัวละครเอกหญิง

ส่วนที่ต่างกันคือ เรื่องเจียงฮองเฮาสะท้อนความเชื่อของชาวจีนประการหนึ่งคือ การเรียกเทพเทวา ว่าเซียน และมีความเชื่อว่าเซียนเป็นผู้วิเศษที่จะลงมาเมืองมนุษย์เพื่อช่วยเหลือคนดี ๆ กำจัดคนชั่วหรือ เภทภัยต่าง ๆ อาจช่วยโดยทางอ้อมคือสอนวิชาการต่อสู้ เวทมนต์คาถา และให้ของหรืออาวุธวิเศษ อาจช่วย โดยทางตรงคือลงมือกระทำด้วยตัวเองเช่นมาร่วมเป็นแม่ทัพทำสงครามกับอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนเรื่องแก้วหน้าม้า สะท้อนวัฒนธรรมไทยที่ได้รับมาจากอินเดีย เพราะผู้วิเศษที่มาเป็นครูบาอาจารย์ของตัวละครเอกเป็นฤๅษี ตามความเชื่อของพราหมณ์ ซึ่งฤๅษีได้ถ่ายทอดวิชาการต่อสู้ เวทมนต์คาถาหรือให้สิ่งของและอาวุธวิเศษ ให้แก่ตัวละครเอกหญิง

3. เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงถูกจับขังคุก

เรื่องแก้วหน้าม้า

ทศบาลีจ่างวานให้หมอผีทำเสน่ห์ให้พระปิ่นทองหลงไหลเธอคนเดียว พระปิ่นทองจึงประทับ อยู่เมืองโรมวิถี ไม่เสด็จกลับมิลินนคร แก้วหน้าม้า สร้อยสุวรรณและจันทร์สุดาจึงต้องมาตามพระปิ่นทอง จึงทำให้ทั้งสามคนถูกจับจำคุกหลวงเมืองโรมวิถี ด้วยต้องอุบายของปิ่นคิดบิ๊ชัยโอรสของทศบาลี ซึ่งเป็นชายา อีกองค์ของพระปิ่นทองลงให้เข้าไปในเมืองโรมวิถีแล้วกล่าวหาว่าแก้วหน้าม้ากับสร้อยสุวรรณและ จันทร์สุดาก่อการกบฏ แก้วหน้าม้าก็ไม่ได้ขัดขืนหรือสู้รบด้วยยินยอมให้จับ เพราะไม่ต้องการถูกกล่าวหาว่า เป็นผู้ก่อการกบฏจริง ๆ ดังความว่า

พอมมาถึงพระปิ่นศิโรตม์ก็สั่งให้ท้าวเฒ่าโหวยว่า นางแก้วหน้าม้ามันคบชู้ผู้ชายยกทัพมารังแกพวกชาวเมืองโรมวิถี สั่งให้ทหารช่วยกันจับตัวทั้งสามนางไปคุมขังไว้ก่อน ทั้งสามนางยินยอมให้จับกุมแต่โดยดีเพราะเกรงว่าจะถูกตั้งข้อหาทรมาน

(วิเชียร เกษประทุม, 2551, หน้า 67)

ภายหลังพระปิ่นแก้วมาช่วยถอนเสน่ห์ที่ทศมาลีใช้ให้หมอผีทำให้พระปิ่นทองหลงรักเธอ พระปิ่นทองจึงตาสว่างไม่หลงรักทศมาลีอย่างหัวปักหัวปำอีกต่อไป จากนั้นพระปิ่นแก้วได้ช่วยปล่อยแก้วหน้าม้าสร้อยสุวรรณ จันทรสุดา ออกจากคุก ทั้งหมดจึงเดินทางกลับเมืองมิลินาและให้อภัยทศมาลี

เรื่องเงืงสองเฮา

อาจารย์เคยทำนายให้เงืงสองเฮาทราบล่วงหน้าว่า เธอจะถูกพระเจ้าชีซอนต้องทรงสั่งให้จำคุกเธอ 3 ครั้ง จึงจะสิ้นเคราะห์กรรม ดังนั้นเมื่อมีเหตุบังเอิญให้เธอทำผิดร้ายแรง เพราะฆ่าสนมคนโปรดของพระเจ้าชีซอนองเงืงสองเฮาจึงยินยอมให้จับเธอไปจำคุกโดยไม่ขัดขืน การจำคุกครั้งที่ 1 เกิดจากกบฏเงืงสนมคนโปรดคนหนึ่งของพระเจ้าชีซอนองเงืงสองเฮาพิชเงืงสองเฮาแล้วถูกจับได้ จึงถูกเงืงสองเฮาฆ่า ครั้งที่ 2 เกิดจากเตี่ยวน้ำเงืงสนมคนโปรดอีกคนหนึ่งวางยาพิชเงืงสองเฮาอีกเช่นกันแต่ก็ถูกเงืงสองเฮาจับได้ จึงถูกเงืงสองเฮาฆ่า ครั้งที่ 3 เกิดจากแสมกู่ยสนมคนโปรดอีกคนหนึ่งสับเปลี่ยนไอรสเงืงสองเฮากับตัวฮู้ล(ชเมด) จากนั้นแสมกู่ยได้ทูลยุยงพระเจ้าชีซอนองเงืงสองเฮาเป็นปีศาจจำแลงกายมา ทำให้พระเจ้าชีซอนองเงืงสองเฮาคิดว่าเงืงสองเฮาเป็นปีศาจจริง ๆ จึงรับสั่งให้ทหารนำตัวเงืงสองเฮาไปจำขังในคุกหลวง

จากข้อมูลเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงทั้งสองเรื่องถูกจำขังในคุก เมื่อเปรียบเทียบกับกันแล้วมีส่วนเหมือนกันคือ สาเหตุก็มาจากชายอีกคนของตัวละครเอกชายต้องการกำจัดตัวละครเอกหญิง

ส่วนที่ต่างคือเรื่องเงืงสองเฮาตัวละครเอกชายมีสนมคนโปรดมากกว่าตัวละครเอกชายเรื่องแก้วหน้าม้า จึงทำให้ตัวละครเอกหญิงเรื่องเงืงสองเฮามีคู่อริที่คอยคิดกำจัดเธอมากกว่าตัวละครเอกในเรื่องแก้วหน้าม้า เมื่อเธอได้ตอบกลับจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เธอถูกจำคุกถึงสามครั้ง ขณะที่แก้วหน้าม้าจำคุกเพียงครั้งเดียว อีกประการหนึ่งเรื่องแก้วหน้าม้าสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อประการหนึ่งในสังคมไทยเกี่ยวกับเรื่องของหมอผีทำเสน่ห์ให้ชายหญิงหลงใหลกันอย่างหน้ามืดตามัว ซึ่งความเชื่อเรื่องการทำเสน่ห์เช่นนี้ไม่ปรากฏในเรื่องเงืงสองเฮา

4. เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายปฏิเสธว่า ไอรสององค์แรกของตัวละครเอกหญิงไม่ใช่สายโลหิตของตน

ไอรสององค์แรกของตัวละครเอกหญิงทั้งสองเรื่องถูกตัวละครเอกชายปฏิเสธว่าไม่ใช่สายโลหิตของเขา เพราะคิดว่าตนเองไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับตัวละครเอกหญิงมาก่อน ดังนี้

เรื่องแก้วหน้าม้า

มีเหตุการณ์ที่พระปิ่นทองบังเอิญมาพบกับแก้วหน้าม้าตอนถอดรูปกลายเป็นหญิงสาวที่รูปร่างหน้าตางดงามแถบชานเมืองโรมวิถี พระองค์ทรงมีอุปนิสัยชอบผู้หญิงที่เป็นคนสวย ดังนั้นจึงมีความสัมพันธ์ด้วยโดยไม่ทรงทราบว่าหญิงสาวที่พระองค์ทรงหลับนอนด้วยนั้นคือแก้วหน้าม้า เมื่อจะจากกันก็ทรงมอบพระอัมรงค์ให้ไว้เป็นที่ระลึก และเหตุการณ์ในครั้งนั้นก็บังเอิญว่าทำให้แก้วหน้าม้าตั้งครรภ์ เมื่อประสูติเป็น

เพศชายแค้นว่านี่คือว่าเป็นแก้ว ดังนั้นเมื่อพระปิ่นทองพบโอรสเป็นแก้วครั้งแรกจึงทรงกลางแคลงใจ และปฏิเสธว่าไม่ใช่สายโลหิตของตนเพราะทรงคิดว่าพระองค์ไม่เคยร่วมหลับนอนกับแก้วหน้าม้า ดังความว่า

“ลูกของใครก็ไม่รู้เจ้ามีหลักฐานอะไรมายืนยันว่าเป็นลูกของเรา ”

“พระองค์ดูหน้าลูกซิเพคะว่าเหมือนใครและที่ข้อมือมีแหวนของใครผูกอยู่ ใช่แหวนของพระองค์หรือไม่เพคะ โธ่เอ๋ย

ลูกของตัวเองแท้ ๆ ไม่ยอมรับ ดีแล้วเมื่อไม่มีพ่อก็ทิ้งไว้ตรงนี้แหละ”

พูดแล้วนางก็เดินออกไป ทิ้งให้ลูกร้องอยู่ตามลำพัง (วิเชียร เกษประทุม, 2551, หน้า 39-40)

อย่างไรก็ตามสุดท้ายแล้วเมื่อจบด้วยหลักฐานคือพระธำมรงค์ที่ทรงประทานให้แก้วหน้าม้าก่อนที่จะจากกัน พระปิ่นทองจำเป็นต้องยอมรับว่าพระปิ่นแก้วเป็นโอรสของพระองค์

ส่วนเนื้อหาในบทละครนอกดำเนินเรื่องว่า พระปิ่นทองทรงคิดว่าแก้วหน้าม้าไม่ใช่มารดาของเด็กแต่ไปขโมยเด็กทารกจากผู้หญิงอีกคนหนึ่งซึ่งพระองค์เคยมีความสัมพันธ์ด้วยขณะที่อยู่เมืองโรมวิถี เพราะทรงจำพระธำมรงค์กับภาษาที่ทรงมอบให้ผู้หญิงคนนั้นได้มาก่อน ทรงคิดว่าแก้วหน้าม้านำเด็กนั้นมาอวดอ้าง เพื่อหลอกว่าเป็นโอรสของพระปิ่นทอง ดังความว่า

ท่วงทีก็แก้วสัปดน

ลอบลักโฉมของคัมภีร์

.....

ท่วงทีก็แก้วสัปดน

ภูษาธำมรงค์นี้ไซ้

ชุกชนด้นด้นไปถึงบ้าน

แหวนแก้วสุริยกานต์จึงติดตาม

.....

ชุกชนลักพามาได้

จำได้แน้นักประจักษ์ตา

(กรมศิลปากร, 2544, หน้า 154)

เรื่องเจ็ซของเฮา

เมื่อเมืองเอียนก๊กยกกองทัพมารุกรานเมืองซีกก ให้พระเจ้าชีชวนต้องไม่มีความสามารถที่จะนำทัพไปสู้รบกับข้าศึกศัตรู พระองค์จำเป็นต้องเสด็จไปพบเจ็ซของเฮาที่ตำหนักของเธอทั้ง ๆ ที่พระองค์ทรงรังเกียจความอัปลักษณ์ของเจ็ซของเฮา แต่ถึงคราวคับขัน พระองค์ทรงต้องการให้เธอยินยอมรับตำแหน่งแม่ทัพนำกองทัพออกไปสู้รบกับกองทัพเมืองเอียนก๊ก คือนั้นเขียนหญิง 5 องค์มาช่วยทำให้เจ็ซของเฮาอดรูปอัปลักษณ์ออกกลายเป็นหญิงสาวที่งดงาม พระเจ้าชีชวนต้องโปรดสตรีที่งดงามเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว พระองค์จึงทรงมีความสัมพันธ์กับเจ็ซของเฮา แต่เมื่อถึงรุ่งเช้าก็พบว่าเธอมีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์เช่นเดิม พระองค์ก็รีบเสด็จหนีออกจากตำหนักเจ็ซของเฮาและทรงคิดว่า เมื่อคืนนี้ผู้หญิงที่พระองค์ทรงพบและมีความสัมพันธ์ด้วยนั้นคงไม่ใช่เจ็ซของเฮา ดังนั้นเมื่อเจ็ซของเฮาทำสงครามได้ชัยชนะกลับมา พระเจ้าชีชวนต้องทอดพระเนตรเห็นว่าเจ็ซของเฮาทรงตั้งครุฑ พระเจ้าชีชวนต้องจึงทรงถามว่า เจ็ซของเฮาตั้งครุฑได้อย่างไร ดังความว่า

“เจ้าจากเราไปเพียงสี่เดือนเศษ เจ้าลองกำลงมองดูตัวเจ้าที่หรือว่ามีสิ่งใดผิดปกติไปบ้าง แล้วจงอธิบายให้เราฟังที่หรือว่าเนื่องมาจากสาเหตุอันใด”

เจ้สองเฮาได้ทรงฟังดังนั้นก็ทรงพระพิโรธเพราะต้องทรงได้รับความอับยศอดสูอย่างถึงขนาด จึงมีอาจากล้นพระโทสะเอาไว้ได้ ทรงทะลึ่งลุกขึ้นยกพระหัตถ์ชี้พระพักตร์พระสวามี พลังตรัสवादขึ้นดังลั่นไปทั่วทั้งห้องพระโรงว่า

“น้อยหรืออ้ายสุนกุนเจ้าชื่อน้อง กูตั้งหน้าทำแต่ความดีช่วยดับร้อนให้แก่เมืองอย่าง มิคิดชีวิตตัวถึงเพียงนี้แล้ว มึงยังมีเห็นความดีของกูแม้แต่สักน้อยหนึ่ง ตั้งหน้าแต่จะ หาความผิดเอาแก่กูโดยปราศจากความละเอียดรอบาปมิได้หยุดหย่อน การที่ร่างกาย ของกูมีอันเปลี่ยนแปลงมึงก็รู้อยู่เต็มอกแล้วว่าเกิดจากสาเหตุอันใด โยจะต้องมาซักถาม ความจากกูด้วยเล่า”

(ป.ร., 2550, หน้า 417-418)

จากข้อมูลเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายปฏิเสธว่า โอรสองค์แรกของตัวละครเอกหญิงไม่ใช่สายโลหิต ของตน เมื่อเปรียบเทียบเทียบกันแล้วจะมีส่วนเหมือนกันคือ สาเหตุก็มาจากตัวละครเอกชายมีความสัมพันธ์ กับตัวละครเอกหญิงขณะออกรูปอุปลักษณ์ออก เธอจึงกลายเป็นหญิงสาวที่รูปร่างหน้าตางดงาม ตัวละคร เอกชายจึงไม่แน่ใจว่าทารกในครรภ์นั้นเป็นโอรสของตนเพราะคิดว่าตนไม่เคยร่วมหลับนอนกับตัวละครเอกหญิง

ส่วนที่ต่างคือเรื่องเจ้สองเฮาเหตุการณ์การต่อว่าต่อขานระหว่างตัวละครเอกเกิดขึ้นขณะที่ตัวละคร เอกหญิงยังตั้งครรภ์อยู่ ตัวละครเอกชายได้กล่าวโทษเรื่องการตั้งครรภ์ของตัวละครเอกหญิงว่าเกิดขึ้นได้ อย่างไร เพราะกลางแคว้นใจว่าตนไม่เคยมีความสัมพันธ์ด้วย ส่วนเรื่องแก้แค้นฆ่าเหตุการณ์การต่อว่า ต่อขานระหว่างตัวละครเอกชายและหญิง เกิดขึ้นขณะที่ตัวละครเอกหญิงคลอดโอรสแล้ว

5. เปรียบเทียบเหตุการณ์ขณะที่ตัวละครเอกหญิงประสูติโอรสหรือธิดา

เรื่องแก้แค้นฆ่า

บุตรคนถัดมาของตัวละครเอกหญิงเป็นธิดาฝาแฝดสามคนคลอดที่ละคนในขณะสู้อบกับยักษ์ ประกายกรด ดังความว่า

เมื่อรู้ไปนาน ๆ เข้า นางแก้วก็เริ่มเหนื่อยอ่อนและปวดครรภ์จะคลอดแต่พยายามกัดฟัน สู้ต่อไป ในที่สุดนางแก้วก็พลัดทำถูกท้าวประกายกรดถีบเข้าที่ท้องอย่างจังจนลูกทะลัก ออกมา ท้าวประกายกรดไม่ยอมปล่อยให้นางที่ท้องผ่านไป กระโดดเข้าถีบซ้ำอีกเป็นครั้งที่สอง ลูกก็ทะลักออกมาอีกคนหนึ่ง ยังไม่แน่ใจปัญญายักษ์โถมเข้ามาถีบซ้ำอีกเป็นครั้งที่ 3 ลูกทะลักออกมาอีกคนหนึ่งรวมเป็นสามคนล้วนเป็นหญิง

(วิเชียร เกษประทุม, 2551, หน้า 54)

เรื่องเจ้สองเฮา

เมื่อเมืองฉ้อยกกองทัพมารุกราน เจ้สองเฮาต้องเป็นแม่ทัพไปสู้รบกับกองทัพเมืองฉ้อ ขณะที่ เจ้สองเฮากำลังสู้รบกับนางเฮงฮวยกงจู้หนึ่งแม่ทัพของพระเจ้าฉ้อคังอ่อง เจ้สองเฮาก็ทรงปวดพระครรภ์มาก นางเฮงฮวยกงจู้มีใจเมตตาสงสารจึงปล่อยให้เธอหนีไป ดังความว่า

“ขณะนี้นี้เนี่ยกำลังใกล้จะประสูติเต็มทีแล้วข้าพเจ้าใครจะได้ถวายความช่วยเหลือ
เนี่ยเนี่ยมากกว่านี้ แต่กลัวว่าจะมีผู้มาพบเห็นเข้า ข้าพเจ้าก็คงพินิจต้องตายในฐานะเอาใจ
ออกห่างเพื่อแม่แก่ข้าศึกคนสำคัญ ฉะนั้นเนี่ยจึงฝันพระทัยเสด็จหนีเข้าไปในป่า
แสวงหาที่พอจะประสูติได้โดยปลอดภัยเถิด”

(ป.ร., 2550, หน้า 737)

จากข้อมูลเหตุการณ์ข้างต้นขณะที่ตัวละครเอกหญิงประสูติโอรสหรือธิดา เมื่อเปรียบเทียบเทียบกัน
แล้วจะมีส่วนที่เหมือนกันคือ เวลาที่ตัวละครเอกหญิงต้องเป็นแม่ที่พอลงไปสู้รบกับข้าศึกศัตรูนั้นครคร์แก่
ใกล้คลอดแล้ว ให้บังเอิญว่า ปวดครรภ์อย่างกะทันหัน ในที่สุดตัวละครเอกหญิงทั้งสองเรื่อง ก็ประสูติธิดา
หรือโอรสในระหว่างการทำสงคราม

ส่วนที่ต่างคือเรื่องเจ้ของเฮาตัวละครเอกหญิงประสูติโอรสโดยมีเขียนผู้หญิงมาช่วยทำคลอด และ
ขอรับทารกนั้นไปเลี้ยงดูจนเติบโตใหญ่จึงจะให้กลับมาหาพระมารดา ส่วนเรื่องแก้วหน้าม้าธิดาฝาแฝดสามองค์
คลอดเพราะแก้วหน้าม้าครคร์แก่และถูกศัตรูที่กำลังสู้รบด้วยถีบท้อง ภายหลังธิดาฝาแฝดทั้งสามก็พลัดพราก
จากแก้วหน้าม้าจนเติบโตจึงได้กลับมาพบกัน

6. เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่โอรสหรือธิดาต้องพลัดพรากจากตัวละครเอกชายหญิง แก้วหน้าม้า

วันหนึ่งขณะอยู่ในอุทยานธิดาฝาแฝดทั้งสามของแก้วหน้าม้าถูกนกหัสดีลิงค์โฉบจับไปจะกิน
เป็นอาหาร แต่บังเอิญมีฤๅษีตนหนึ่งเห็นจึงช่วยชีวิตไว้ได้ ทั้งนำไปเลี้ยงดูจนเติบโต สอนวิชาความรู้ในการ
ต่อสู้และมอบอาวุธให้ ภายหลังจึงมีโอกาสกลับมาพบแก้วหน้าม้าและพระปิตุทอง ดังความว่า

กล่าวถึงนกหัสดีลิงค์คาบทั้ง 3 นางโอบยบินมาได้พักหนึ่งก็ถึงยังต้นไม้ใหญ่ที่พักพิง จึงวางทั้ง 3 นางลงบน
คาบไม้ เอาการงเลียบเหยียบไว้ สร้างความเจ็บปวดให้แก่ทั้ง 3 นางอย่างที่สุด นางจึงร้องเพื่อให้คนช่วย ขณะนั้น
มีฤๅษีตนหนึ่งชื่อโกมุทเดินผ่านมาพอดี เมื่อได้ยินเสียงคนร้องให้ช่วยก็แหงนขึ้นไปดู เห็นนกกำลังจะจิกกินเด็ก
จึงร้องทวาดไปด้วยมนต์ขลัง ทำให้นกยักษ์ตกใจกลัวทั้งเด็กทั้ง 3 คนตกลงมานอนสลบอยู่บนพื้น พระฤๅษี
พิเคราะห์ดูเห็นว่ายังไม่ถึงกับตายจึงเสกมนต์เป่าลงไปที่ทั้ง 3 จึงฟื้นคืนสติขึ้นมา เมื่อรู้สึกตัวลืมตาขึ้นเห็นพระ
ฤๅษีนั่งอยู่ใกล้ ๆ ทุกคนจึงลุกขึ้นก้มลงกราบไหว้พระฤๅษีผู้มีพระคุณ และเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้แก่ฤๅษี
โกมุทฟัง พระฤๅษีมีความเมตตาสงสารจึงนำทั้ง 3 คนไปอุปการะเลี้ยงดูไว้เหมือนลูกหลาน โดยได้สอนวิชา
ยิงธนู ล่องหน หายตัว และเวทมนต์คาถาต่าง ๆ ให้จนเก่งกล้าสามารถทุกคน (วิเชียร เกษประทุม, 2551, หน้า 56)

เจ้ของเฮา

เมื่อเจ้ของเฮาทรงควมม้าหลบหนีข้าศึกไปเพื่อหาที่ ๆ ปลอดภัย ในขณะที่กำลังจะประสูติโอรส
ชั้นหงวนที่กลางป่า ก็มีเขียนหญิงมาช่วยทำคลอดให้เธอ และรับเด็กทารกนั้นไปให้เขียนอีกองค์เลี้ยงดู
โดยเขียนหญิงบอกแก่เจ้ของเฮาว่าอาจารย์กวีเทียนเคียนนึ่งได้ทำนายดวงชะตาเด็กทารกนั้นว่า จะต้องไป
เติบโตที่อื่นก่อน จากนั้นจึงจะกลับมาอยู่ในวังได้ อาจารย์กวีเทียนเคียนนึ่งจะเป็นเขียนที่รับชั้นหงวนไปเลี้ยงดู
ให้เจ้ของเฮาระยะหนึ่งจนเติบโตเป็นหนุ่ม และจะสอนวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้ ภายหลังจึงจะกลับมาพบ
เจ้ของเฮา ดังความว่า

“ท่านอาจารย์กวีเทียนเคียนเนิ่งสั่งกำชับไว้ด้วยว่าพระชะตาพระราชาปิโยรสองค์แรกของเนี้ยเนี้ยนั้นเป็นอริกับปราสาทราชวังในยามเยาว์ ให้ข้าพเจ้ามารับไปบำรุงเลี้ยงไว้ ท่านอาจารย์จะได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาทานทั้งปวงให้ ต่อไปภายภาคหน้าจะได้เรื่องพระนามเป็นที่ยำเกรงของอริราชศัตรูทั้งปวง ”

(ป.ร., 2550, หน้า 739)

จากข้อมูลเหตุการณ์ที่โอรสหรือธิดาต้องพลัดพรากจากตัวละครเอกชายหญิงทั้งสองเรื่อง เมื่อเปรียบเทียบเทียบกันแล้วจะมีส่วนที่เหมือนกันคือ บุตรของตัวละครเอกไม่ได้อยู่กับครอบครัวตั้งแต่เด็กจะต้องมีเหตุให้พลัดพรากจากไป และมีผู้วิเศษ ได้แก่ ฤๅษีตามชนบทการแต่งนิทานไทยหรือเขียนตามชนบทการแต่งวรรณกรรมแปลพงศาวดารจีนนำไปเลี้ยงดูทั้งเป็นอาจารย์สอนวิชาการต่อสู้ เวทมนต์คาถา อีกทั้งมอบของวิเศษให้ ภายหลังเมื่อเติบโตแล้วจึงจะกลับมาอยู่กับบิดามารดา

ส่วนที่ต่างของเหตุการณ์การพลัดพรากจากกันระหว่างบิดามารดาและบุตรคือ เรื่องเจิ้งฮองเฮา โอรสของตัวละครเอกหญิงเขียนหญิงรับไปเลี้ยงดูตั้งแต่แรกคลอด ส่วนเรื่องแก้วหน้าม้าธิดาทั้งสามเริ่มโตแล้วขณะที่เดินเล่นอยู่ในอุทยานถูกนกหัสติลิงค์จับไปเพื่อกินเป็นอาหาร แต่โชคดีมีฤๅษีมาช่วยไว้ทันรับไปอบรมสั่งสอนวิชาการต่อสู้และเลี้ยงดูจนเติบโตใหญ่ อีกทั้งหาคู่ครองให้ด้วย

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นได้ว่า เนื้อเรื่องแก้วหน้าม้ากับเจิ้งฮองเฮามีลักษณะการดำเนินเหตุการณ์ที่ร่วมกัน 6 ประการ คือ 1) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายหญิงพบกันครั้งแรกในลักษณะบังเอิญและมีสาเหตุที่ทำให้ตัวละครเอกชายจำเป็นต้องรับปากว่าจะอภิเษกเธอเป็นมเหสีหรือของเฮา ทั้ง ๆ ที่ตัวละครเอกหญิงรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ เมื่อตัวละครเอกชายไม่สามารถปฏิเสธข้อแม้ตัวละครเอกหญิงเพราะเธอตามไปทวงสัญญาถึงเมืองหลวง จึงหาวิธีการกำจัดเธอโดยทางอ้อม แต่ทำไม่สำเร็จ 2) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงพบอาจารย์และได้วิชาการต่อสู้รวมทั้งของวิเศษจากอาจารย์ ก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากตัวละครเอกชายต้องการกำจัดตัวละครเอกหญิง แต่ได้ผลตรงข้ามเพราะเธอกลับบังเอิญได้พบอาจารย์ที่สอนเวทมนต์คาถา สอนวิชาการต่อสู้และให้อาวุธวิเศษ 3) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงถูกจับขังคุกเกิดขึ้นเพราะตัวละครเอกชายมีชายาหลายคน ต่างมีความอิจฉาริษยาตัวละครเอกหญิงต้องการได้ตำแหน่งมเหสีหรือของเฮา จึงวางแผนการกำจัดตัวละครเอกหญิง เป็นเหตุให้ตัวละครเอกหญิงต้องถูกจับขังคุกหลวง 4) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกชายปฏิเสธว่า โอรสองค์แรกของตัวละครเอกหญิงไม่ใช่สายโลหิตของตนสืบเนื่องมาจากตัวละครเอกหญิงถอดรูปอัปลักษณ์ออกในขณะนั้นจึงมีรูปร่างหน้าตางดงามต่างจากเดิมมากขณะที่มีความสัมพันธ์กับตัวละครเอกชาย ตัวละครเอกชายไม่ทราบว่าเป็นคน ๆ เดียวกัน จึงคิดว่าตนเองไม่เคยมีความสัมพันธ์กับตัวละครเอกหญิงเลย เด็กที่เกิดมาจึงไม่น่าจะเป็นสายโลหิตตน 5) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงให้กำเนิดโอรสหรือธิดาในระหว่างทำสงคราม สืบเนื่องมาจากตัวละครเอกชายไม่มีความสามารถในการสู้รบ เมื่อมีข้าศึกยกกองทัพมารุกรานจึงต้องขอร้องให้ตัวละครเอกหญิงรับหน้าที่แม่ทัพเพื่อนำทัพออกไปสู้รบกับข้าศึกศัตรูแทน ทั้ง ๆ ที่กำลังใกล้คลอด 6) เหตุการณ์ที่โอรสหรือธิดาต้องพลัดพรากจากตัวละครเอกชายหญิง ซึ่งเป็นชนบทการแต่งที่เจิ้งฮองเฮาเลียนแบบวรรณกรรมนิทานประเภทจักร ๆ วงศ์ ๆ ของไทย ที่มักแต่งให้ตัวละครเอกหรือตัวละครเด่น ๆ ต้องจากบ้านเมืองของตนด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน ทำให้

ได้พบกับผู้เขียนนับถือกันเป็นอาจารย์เป็นศิษย์สอนวิชาการต่อสู้ เวทมนต์คาถา มอขอาวุธวิเศษหรือพาหนะวิเศษให้

นอกจากนี้แนวคิดของวรรณกรรมทั้งสองเรื่องยังมีความคล้ายคลึงกันในการเชิดชูสติปัญญา ความเก่งกล้าสามารถของสตรีว่าสามารถมีเหนือบุรุษได้ และสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น สติปัญญาและความเก่งกล้าสามารถของสตรีจะช่วยคลี่คลายปัญหาได้ จึงเป็นสิ่งที่มีความค่าเหนือกว่าความมั่งคั่งของรูปร่างหน้าตา

ด้านความแตกต่างกันนั้นเรื่องเจ็ชของเฮาที่มีเหตุการณ์บางประการที่ต่างจากแก้วหน้าม้านั้นเป็นรายละเอียดปลีกย่อย เช่น จำนวนครั้งที่ตัวละครเอกหญิงถูกจำคุก จำนวนโอรสธิดา เหตุการณ์ระหว่างการประสูติโอรสธิดา สาเหตุการพลัดพรากจากกันระหว่างมารดากับโอรสหรือธิดา เหล่านี้เป็นรายละเอียดปลีกย่อยเพื่อสร้างความสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจผู้อ่าน นอกจากนี้ยังมีความต่างตรงที่เรื่องเจ็ชของเฮานั้นตัวละครผู้เป็นอาจารย์มีฐานะเขียน การสู้รบมีการใช้อาวุธวิเศษชนิดต่าง ๆ เป็นเครื่องมือการต่อสู้ เช่น ยามแล้ ดวงแก้ว ถูง ผ้ายันต์ ผ่าแพร กระพรวน กระบี่ น้ำเต้า เข็ม เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้น่าจะได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมแปลงพงศาวดารจีนเรื่องอื่น ๆ เช่น ห่องสิน ไซอิ๋ว ห่องสินเป็นวรรณกรรมแปลงพงศาวดารจีนที่มีตัวละครเป็นเซียนมาช่วยมนุษย์ทำสงครามระหว่างราชวงศ์โจวกับราชวงศ์ซาง ส่วนไซอิ๋วเนื้อเรื่องกล่าวถึงการผจญภัยกับเหล่าปีศาจประเภทต่าง ๆ ของพระถังซัมจั๋งกับสาวนาคได้แก่ ซิงหงอคง ตี๋โอ๋ไป๋ยกาย ซัวเจ๋ง ในยุคราชวงศ์ถัง โดยตัวละครในวรรณกรรมทั้งสองมักสู้รบกันด้วยของวิเศษหรือ เวทมนตร์คาถาอาคม จึงอนุมานได้ว่า การแตงนียายเจ็ชของเฮานอกจากจะได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมแปลงพงศาวดารจีนเรื่องอื่น ๆ แล้ว ยังได้รับอิทธิพลมาจากเนื้อหานิทานไทยเรื่องแก้วหน้าม้าอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2544). *บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า*. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- กรมหมื่นนครโยธิน. (2518). *เลียดก๊ก*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ดำรงราชานุภาพ,สมเด็จพระกระยา. (มปป.). *ตำนานสามก๊ก ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง(หน)*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าคุรุสภา.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2553). *ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเรียบเทียบ วรรณคดีเปรียบเทียบไทย*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วรรณคดีศึกษา คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ป.ร.(นามแฝง). (2550). *เจ็ชของเฮา*. เล่มที่ 1-4. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทสร้างสรรค์บุ๊คส์.
- วิเชียร เกษประทุม. (2551). *เล่าเรื่องแก้วหน้าม้า*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- องค์การค้าของคุรุสภา. (2512). *ไซอิ๋ว*. กรุงเทพฯ: ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์.
- องค์การค้าของคุรุสภา. (2507ค). *ไต้ฮั่น*. กรุงเทพฯ: ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์.
- องค์การค้าของคุรุสภา. (2506). *ห่องสิน*. กรุงเทพฯ: ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์.